

Čevlji pridejo na karte - Nemci na Kavkazu odrezani

POSAMEZNA OSEBA DOBI PO TRI PARE NA LETO

Do 15. junija bo posameznik lahko kupil en par čevljev, in sicer na karto št. 17 v knjižnici za sladkor. — Copate in otroški čevlji z mehкими podplati niso vključeni.

Washington, D. C. — Pričenši s tem torkom zjutraj, se bodo dobivala obnavala širom celih Zed. država le še na karte. Tako se glasi odredba, ki jo je izdal vojni produkcijski urad v nedeljo, s katero je obenem odločil, da bo posamezna oseba mogla na leto kupiti le po tri pare čevljev.

Do sklepa, da se imajo čevlji odmerjati na karte, je prišel gospodarski stabilizacijski odbor na svoji sedmi zadnji petek, toda objava se je odložila do nedelje, ko so bile trgovine zaprte, da se je s tem preprečil naval na nje. V ponedeljek se čevlji sploh niso smeli prodajati.

Od danes, torka, pa do 15. junija je posamezna oseba upravičena do nakupa enega para čevljev in ti se dobijo na kupon št. 17 v karti za sladkor. V poštev pridejo vse vrste čevlji, ki so izdelani popolnoma ali pa deloma iz usnja; izvzete so le copate in otroški čevlji iz mehkih podplatov. Kakor se omenja, se je dovolila velika količina podplatov, da se bodo lahko stari čevlji popravljali.

V odredbi je dovoljeno, da se lahko v eni in isti družini uporabljajo karte tudi za druge člane družine, da se bo s tem lahko krila potreba v celi družini. Ker le malo moških kupi na leto po tri pare čevljev, izvzemši, ako nimajo posebnega dela, ki potrebuje

EISENHOWER POVIŠAN

Imenovan za vrhovnega poveljnika cele severne Afrike.

Alžir. — Bojno pozorišče v celi severni Afriki je bilo postavljeno pod enotno poveljstvo in na čelo vseh zaveznih sil je bil imenovan ameriški general Eisenhower, dosežanji poveljnik zapadno od Tunizije. Pod svoje poveljstvo bo Eisenhower torej dobil tudi dolgi kos od Tunizije do Sueza, ki je bil doslej pod vodstvom britanskega generala Montgomeryja. Ta preureditev je eden rezultatov konference v Casablanci.

Društva, ki oglašajo svoje prireditve v "A. S.", imajo vedno dober uspeh.

mного hoje, bo ta dovolitev prišla prav za ženske, katerih obnova se hitreje obrabijo. V izrednih slučajih pa se bodo izdala tudi izredna dovoljenja.

V par dneh bodo sledile še nadaljnje odredbe vlade glede vrst čevljev, ki se smejo v bodoče izdelovati.

CIANO ODSLOVLJEN IZ ITALIJANSKE VLADE

New York, N. Y. — Po radio iz Rima se je objavilo zadnji petek, da je Mussolini izvršil v italijanski vladi velike spremembe v osebju. Najbolj pomembna je ta, da je odstavil grofa Ciana z njegovega mesta zunanjega ministra, katerega je ta opravljal od leta 1936 naprej. Mussolini sam, kakor se poroča, je vzel na se ta posel, dočim je že prej imel tri ministertva. Ciano je Mussolinijev zet, toda, kot se trdi, je neprijeten pri Italijanih, in sicer zaradi svojega bogastva, ki si ga je pridobil potom svoje zveze z vlado in fašistično stranko.

ŽENA CIANG KAIŠEKA OBIŠČE CHICAGO

Chicago, Ill. — Ako razmere ne bodo prisilile kake izpremembe, bo žena kitajskega vrhovnega poveljnika Cianga Kaišeka, katera se že dalje časa mudi v Zed. državah, obiskala Chicago koncem prvega tedna v marcu. Povabila jo je organizacija za kitajski relief.

STALIN PRIČAKUJE NA STOPA ZAVEZNIC

London, Anglija. — Kakor je objavila tukajšnja časopisna agencija, je poslal Stalin predsedniku Rooseveltu zadnji petek večer noto, v kateri je izrazil prepričanje, da bo se bodo v kratkem otvorile enotne vojaške operacije Anglije, Amerike in Rusije, katere, da bodo privedle do zmage. To noto je poslal Stalin v odgovor na čestitke, ki jih je izrazil Roosevelt k osvoboditvi Stalingrada.

PRIPOROČA REJO ZAJCEV IN KOKOŠI

Washington, D. C. — Dvo-rišča za hišami in prazna zemljišča, katera niso pripravna za pridelovanje zelenjave, naj bi se porabila za rejo zajcev in kokoši, kjer to dovoljujejo mestni predpisi. Tako priporočilo je izrazil zadnji petek poljedelski tajnik Wickard, vendar pa dostavil, naj se glavna pozornost posveti zelenjavi, kjer je le dovolj sonca in dobre zemlje.

200.000 MOŽ UJETIH V PAST OB AZOVSKEM OBREŽJU

Rusi prodrli mimo Rostova do Azovskega morja in s tem izolirali Nemce na Kavkazu. — Umik otežkočen, ker Rusi obvladujejo vodovje. — Kursk in Harkov v nevarnosti obkolitve.

PO KAT. SVETU

Jeruzalem, Palestina. — Kristusov grob v baziliki Svetega groba je točasno prvokrat po več kakor enim stoletju zaprt za romarje. Vzrok za to je, ker se na poslopju izvršuje potrebna popravila.

Portland, Ore. — V tukajšnji zakonodaji se je stavil predlog, po katerem bi se lahko obdavčile cerkve in župnijska poslopja, kakor tudi bolnice in razna društva. Vse verske sekte pa so dvignile ostro opozicijo proti temu predlogu.

London, Anglija. — O poljskem kardinalu Hlondu se je poročalo, da je, ko so nazij zasedli Francijo, pobegnil od tam v Španijo. Pozneje pa se je ugotovilo, da to ni bilo res, marveč, da se zdaj prebiva v Lurdu.

ŽGANJARNE SE BOJE VRATKA PROHIBICIJE

Washington, D. C. — Med lastniki tovarn za žganjekuho je priporočilo, ki je izšlo iz nekakega oddelka vladnega produkcijskega urada, povzročilo veliko razburjenje, češ, da se skuša na prikrit način zopet privesti prohibicija v deželo. To priporočilo namreč govori, naj bi se prodaja žganih pijač omejila le na en odstotek tiste količine, ki se je razpečala v letu 1941, in povrh, naj bi se prodaja omejila le na zdravniško uporabo; omenja se, da bi se to zgodilo v svrhu varčevanja z delom in materialom. Izdelovalci žganja pa nasprotno pravijo, da bi se s tem nič ne prihranilo, češ, da žganje, ki se zdaj prodaja, je že izdelano, ker se od lanske jeseni itak več ne sme kuhati.

Moskva, Rusija. — Ruske sile so dosegle velik uspeh, ki je bil eden ciljev njih sedanje ofenzive, ko so odrezale in izolirale nemško armado v zapadnem delu Kavkaza. Posrečilo se jim je to, ko so, kakor se je objavilo v nedeljo, prodrli na jugu mimo Rostova do obrežja Azovskega morja.

Na ta način so zdaj Nemci stisnjeni na mali kos ozemlja vzhodno od polotoka Krima. Možnost umika se jim nudi samo preko preliva Kerč na Krim, ali pa iz Novorossiska preko Črnega morja. Na obeh točkah pa so resno ogroženi, ker ruska mornarica še vedno obvladuje tamkajšnje vodovje, a povrh je Črno morje tudi zelo viharno ob tem času. Tako zdaj grozi Nemcem tamkaj v resnici pravi "Dunkirk," in od 200.000 mož, kolikor jih je, kot se računa, zajetih v tej pasti na Kavkazu, se jih bo težko rešilo kak pomembnejše število.

Rostov sam je zdaj neposredno ogrožen, kajti Ruse loči od njega le še reka Don. Na severu pa ste mesti Kursk in Harkov v nevarnosti obkolitve od prodirajočih ruskih sil.

MED REGISTRACIJO BODO SOLE ZAPRTE

Chicago, Ill. — Tekom celnega prihodnjega tedna bodo osnovne šole v tem mestu zaprte, da se bodo lahko poslopja uporabljala za registracijo ljudi. Pri tej registraciji, kakor že poročano, se bodo izdajale živilske karte št. 2, katere se bodo rabile za konservirana živila. Registracijo bo opravljalo učiteljsko osebje in k njej bo morala vsaka oseba prinesiti karto št. 1.

VESTI O DOMOVINI

Nadaljna poročila o italijanski ofenzivi proti neoboroženim kmetom. Obkoljena od Italijanov, je slovenska zdravnica ustrelila 8 ranjenih partizanov, potem pa še sebe, raje kakor pa da bi jih Italijani žive dobili v roke.

Italijanska ofenziva proti neoboroženim kmetom Iz logaškega okraja

(Podatno poročilo iz Slovenije v izvirnem besedilu). Blošček: V neki kraški jami nad Blešcem so partizani imeli svojo ambulanco, ki jo je oskrbovala ženska — zdravnica. Ko so Italijani prodirali in se bližali jami, je bilo v njej 14 ranjenih partizanov. Zdravnica je z revolverjem ustrelila 8 ranjencev, nato pa še sebe, za ostale ni imela časa, ker so prej prišli Italijani.

Gornje Otave: Dne 30. julija so Italijani ujeli partizana — učitelja Mervič Metoda in Sinkovca Viktorja, ter še 18 drugih partizanov. Štiri od teh so takoj ustrelili, v petek dne 31. julija pa še 6.

Begunje: Italijani so požgali 7 hiš in 30 ljudi odpeljali. Rove nad Logatcem: V nedeljo dne 2. avgusta so Italijani v vasi Pospesek zažgali 9 hiš in 15 gospodarskih poslopij. Lukana Pavla, občinskega odbornika in nac. zadruga v Rovtavi so že prej ubili, sedaj so še zažgali hišo in hlev ter odgnali 4 glave živine. Ta dan so ustrelili 10 mož in fantov. Morali so si prej sami izkopati grobove.

Bloke: 12. avgusta 1942. — Na Blokah in v okolici je že do sedaj požganih nad 100 hiš in ubitih okrog 60 ljudi. Ze sedaj več kot vso prvo svetovno vojno. Dne 5. avg. so Italijani iz aeroplanov bombardirali vas Ravne. Dve ženski sta bili ubiti. Italijani so ustrelili 5 fantov, trije so pa bili ubiti že prej. V vaseh Metulje in Topola so zažgali po 2 hiši, v vasi Fara 3 hiše, popolnoma pa so zažgali vasi Zakrba, Conto in Kotli. Dne 8. avg. je bil pogreb 15 fantov. Med mrtvimi so gostilničar Lenarčič in sin, pesnik Čampa, dalje fantje Domin, Matičev Janko, Seralov Korle. Za vojašnico je grobišče z 60 grobovi slovenskih ljudi, deloma ubitih od Italijanov, deloma od partizanov. Grobišče je tudi na Velikem vrhu in Kotlu.

Bokalce: V noči od 11. na 12. avgusta so partizani napadli gospodinjstvo šolo na Bokalcah. Odpeljali so vso živino in živila.

AMERIKANSKI PUBLICIST O ODPORU NA BALKANU

Iz knjige C. B. S. vojnega poročevalca Howard Smitha. V kakšni perspektivi je videti balkanski odpor iz Berlina, je dobro obrazložil Howard Smith, ki je zapustil Berlin že meseca decembra 1941. Takrat je bilo uporniško gibanje na Balkanu še v povojih, a je kljub temu že delalo mnogo preglativ berlinskim vodilnim krogom. Prinašamo par zanimivih izvlečkov iz knjige g. Smitha, kakor jih je obja-

vil newyorški PM v svojem izvodu od 1. februarja t. l.: Aktivnost balkanskih patriotov

Oglejmo si malo to Hitlerjevo Evropo, katero je nameraval mobilizirati do zadnjega moža za boj proti demokracijam. V Jugoslaviji leto dni po Hitlerjevem pohodu na Balkan, vojna še vedno ni končana. Srbski, hrvaški, grški in bolgarski patrioti so iztrgali nekatera mesta iz rok izvrstno oboroženih vojsk osi in po srditih bojih osvobodili precejšnje dele svojega ozemlja.

Član poslanstva hrvaške marionetne države v Berlinu je pripovedoval, da morajo potniki v vlakih, ki vozijo skozi gorata ozemlja na Hrvaškem, leči na tla, ako hočejo, da jih "navdušeni" državljani te nove nacistične države ne pokose s strojnimi streljajočimi okna iz svojih skrivališč v bližini proge. Potnikom priporočuje, naj se nikar ne podajo na pot, ako njihov posel ni zares nujen, kajti število žrtev zaradi eksplozij v vlakih je ogromno. Mesece in mesece po likvidaciji Jugoslavije, je morala ustanoviti hrvaška vlada posebno vojno ministerstvo in umakniti del vladnih uradov iz Zagreba, ker jih je ogrožala "Rdeča Armada".

Dobro se spominjam, kako je lani v jeseni uradna nacistična časniška agentura DNB poročala, kakor sledi: "Naše čete so danes po dolgem obleganju in v teku srditih bojov z Rdečo Armado zopet zavzele mesto Lojkovac. Naše napredovanje se nadaljuje." Vseposod po zemljevidu, gori in doli po ruskih stegih, sem iskal Lojkovac in na koncu koncev sem ga tudi našel, toda ne morda na Ruskem, temveč tisoč milj odzadaj za nemško fronto, v Jugoslaviji, tam v bližini senc samega Beograda. Italijani pa še vedno izdajajo uradna vojaška poročila o bojih na Balkanu, kakor za vse druge fronte, na katerih se bore laški vojaki.

Balkanski spori so velik problem

V nacističnih krogih v Berlinu je vsakomur znana skrivnost da bi izbruhnila na Balkanu odkrita vojna med Madžarsko in Rumunijo, ako bi nacisti nenadoma prenehali s svojim strogim vojaškim nadzorstvom. Člani madžarskih in rumunskih diplomatskih krogov v Berlinu ne govorijo med seboj in nacisti morajo silno paziti, da ne bi Rumun sedel v bližino Madžara na uradnih sprejemih in pogledih. Na vzhodni fronti, Madžari in Rumuni ne smejo v fronto drug poleg drugega, kajti ako bi njihove vrste slučajno prišle v dotik s puškami v roki, bi takoj vsi pozabili na Ruse in se začeli pobijati med seboj.

NASVETI ZA PREUREDBO SVETA PO VOJNI

Kako naj zaveznike dežele po dobljeni zmagi nad osiščem preuredi svet, da bo v njem zagotovljen mir in varnost življenja, o tem se je izrazil že dosti priporočil iz raznih virov. Eno zadnjih je bilo priloženo v katol. listu "The Register."

Kakor pravi pisatelj, bi bilo dobro, da bi zavezniki, pri tem, ko zahtevajo brezpogojno podajo osišč, pvedali temu natančno, kaj ima pričakovati v tem slučaju. Pisatelj se strinja s tem, da se zločini, ki so jih izvršile nemške armade, ne smejo prezreti, a kljub temu, pravi, bi se moralo upoštevati, da celi nemški narod, kot tak, vendarle ni ponorel. Dalje izvaja, da so bili nazij, sicer popolnoma na napačnem potu s svojo protiverzsko, protidemokratsko in militaristično filozofijo, toda pozabiti se ne sme, da ima ta vojna tudi gospodarsko ozadje in, da so bili pred vojno mednarodni gospodarski odnosi, zlasti v trgovini in industriji, zelo krivični. Milita-

POŠILJKE IZ KANADE PREKO MORJA

Slika kaže, kdo v nekem kanadskem pristanišču nakladajo razno vojno blago za transportacijo preko morja. Kakor se poroča, gre 45 odstotkov vsega blaga, kar ga prevažajo kanadske ladje, v Britanijo in v Rusijo.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, po nedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Naročnina:
Za celo leto \$6.00
Za pol leta 3.00
Za četrt leta 1.75
Za Chicago, Kanada in Evropo:
Za celo leto \$7.00
Za pol leta 3.50
Za četrt leta 2.00
Posamezna številka 3c

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Subscriptions:
For one year \$6.00
For half a year 3.00
For three months 1.75
Chicago, Canada and Europe:
For one year \$7.00
For half a year 3.50
For three months 2.00
Single copy 3c

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kedar je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisi vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. A.:

VODJA SOCIALISTOV IMA BESEDO

V katoliškem listu "Commonweal" je napisal zanimiv, da — izzivajoč članek Norman Thomas, socialistični predsedniški kandidat in vodja ameriških socialistov. Članek je naperjen zoper takozvane "totalitarne liberalce". Med drugimi mislimi najdemo v članku tudi naslednje:

"Najočitnejši primer (ameriške totalitarne) je predsednikov odlok z dne 19. februarja 1942, s katerim daje vojaški oblasti skoraj neomejeno moč nad civilnim prebivalstvom. Zgodovinar prihodnjih dni — če utegne biti nekak poseben ljubitelj izrednih datumov — bo prav lahko vzel navedeni datum za začetek totalitarnega pojmovanja in totalitarnih početij ameriške pravice. Neresnične storije o dalekosežnih sabotažnih dejanjih japonskih Amerikancev na Havajih so priklicale na dan davno prikrito narodnostne predsodke, ki so tako močni na zapadni obali Amerike. Poleg teh predsodkov so se polakomnili še ozemlja, ki so ga bili japonski delavci spremenili v plodonosni svet. Rooseveltov odlok z dne 19. februarja pomeni, da je predsednik podlegel nezdravemu javnemu mnenju in prevelikemu apetitu armade po oblasti. Učinek tega je bil, da so odvedli 112.000 Japoncev in japonskih Amerikancev — teh zadnjih je bilo 72.000 in niso bili obtoženi nikakih zločinov, tako da jih F. B. I. ni smatrala za sumljive — odvedli so jih iz njihovih domov in od njihovega dela v koncentracijske taborne, najprej v takozvane zbiralne centre, pozneje v kakih deset mest, narejenih iz barak, na samotnih krajih.

Vojaške oblasti so skušale biti s temi ljudmi prilično človeške. Civilne preseljevalne oblasti, ki zdaj vodijo to reč, kažejo vso naklonjenost do svojih varovancev in skušajo spraviti posamezne družine ali manjše skupine kam v notranjost dežele. Kljub vsemu temu so preselenci izgubili okoli 60 odstotkov svojega premoženja. Moški med njimi morajo v taborih delati za plačo, ki v nobenem primeru ne presega višine 19 dolarjev na mesec. Življenje posameznih družin je razdrto. Mladina, med katero je bilo v Californiji procentualno najmanj zločinskih prestopkov, je zdaj na tem, da podivja. Zato je bila vlada primorana poslati v tabor takozvane socialne delavce, da popravijo po možnosti žalostne razmere, ki jih je vlada sama ustvarila. Poročila o vsem tem pridojo po vsej Aziji na našo veliko škodo.

Kmalu po prisilni preselitvi japonskih Amerikancev se je vojaška oblast spravila na delo, da skrivoma preseli kakih 70 ali 80 belokožnih Amerikancev, zoper katere ni nihče vedel kaj obtožilnega povedati. Vse to se je godilo na zapadni obali, toda general Hugh Drum, ki ima oblast v obširnih in zelo obljubljenih vzhodnih državah, je objavil, da ima tudi on enake pravice.

Filozofska podlaga za vse to početje je popolnoma ista kot za mnogo bolj kruto ravnanje z Judi in drugimi nemškimi žrtvami po nacističnih koncentracijskih taborih. Varnost države, kot jo razlaga državni poglavar, je po tej filozofiji najvišja postava, najvišji zakon. Pravica poedinega državljanca, kot jo razumemo v naši demokraciji — razumemo po stoletnem boju pod vplivom krščanskih pojmov — tu sploh ne pride v poštev.

To totalitarno početje opravičujejo in celo hvalijo totalitarni liberalci. Kljub očitnim nasprotnim dejstvom trdijo, da je tako početje na mestu, češ, da bo pripomoglo h končni zmagi — zakaj zmaga mora biti ne glede na to, kako zelo postajamo po takem početju podobni našim sovražnikom.

Ali niso te misli Normana Thomasa silno značilne? Ali ni silno značilno, da jih je priobčil katoliški tednik "Commonweal", ki poleg tega še sam pravi, da je Norman Thomas napisal nekaj "zelo izzivajočega"?

Značilne se nam zdijo te misli prvič zato, ker jih je na-

pisal vodja ameriških socialistov in se s tem uvrstil med zelo resne "analiste". S tem je pokazal, da noče biti zgolj — propagandist. Vsak lahko vidi, kako ostro kritizira najvišjo oblast v deželi v zvezi s sedanjo vojno. Ako bi kaj takega napisal kak voditelj katoličanov, bi se brž oglasilo jih sto — katoliški defetizem! Ako bi bil Norman Thomas papež — bi še manj obsojal samo eno stran kot dela Pij XII. Drugič se nam zdi značilno to, da priznava: Demokracije pravice posameznega državljanca so se razvile — po stoletnem boju sicer, pa vendar — pod vplivom krščanskih pojmov. Tega sicer ni podčrtal Norman Thomas sam, podčrtali smo mi. Preveč se nam je zdelo značilno, da ne bi podčrtali. Nočemo sicer v tem dejstvu iskati kakega zmagovalja kot katoličani, v dejstvu namreč, da voditelj ameriških socialistov kaj takega prizna in javno zapiše, veseli nas pa, ko vidimo, da socializma ne razumejo vsi socialisti tako kot mnogi slovenski, ki so prepričani, da o krščanstvu in posebej o katoličanstvu ne sme napreden človek niti misliti drugače ko — z loparjem in gnojnimi vilami.

VŽIGALICE

Chicago, Ill.

Pošiljati vžigalice ali žepneke po pošti ni vedno dovoljeno. Prepovedano jih je pošiljati v vse tuje države, vključno Kanado in Meksiko, pa tudi našim vojakom in civilistom, ki prejemajo pošiljke v krajih prek morja. Zatorej prosimo občinstvo, naj nikar ne prilaga vžigalice, ko pošilja zavoj cigarete in drugih predmetov vojakom in mornarjem, ki so bili poslani prek morja, ali pa civilistom, ki prejemajo pošto v armadnih poštah ali pa mornariških postojankah izven kontinentalnih Združenih držav, ker bodo taki zavoji zadržani na poštneju uradu, lokler ne pridejo tisti, ki so jih poslali, in vžigalice vzamejo ven.

Ernest J. Kruetgen, Postmaster.

ČLANOM DR. ST. 1, SV. DRUŽINE

Joliet, Ill.

Naznanjam, da je bil na seji 24. jan. izvoljen novi tajnik, in ga je gl. predsednik Mr. George Stonich še isti dan umestil, nakar je 31. jan. novi tajnik sprejel vse uradovanje. Torej, cenjeni člani in članice, ki plačujete na domu ali po pošti, plačujte odslej pri novem tajniku, Antonu Smrekar, 1012 Vine St. Pri tej priliki se zahvalim vsemu članstvu za prijazno sodelovanje tekom preteklega leta in priporočam, naj ravno tako sodeluje za naprej z novim tajnikom.

On January 24th the Holy Family Society No. 1, had its monthly meeting. A new secretary, Mr. Anton Smrekar, was unanimously elected. Mr. George Stonich, Supreme President, gave the introductory speech and swore in the officers. Mr. Peter Musich was awarded the \$25 War Bond. At the close of the meeting refreshments were served.

I take this opportunity to thank every one for the courteous cooperation extended to

me during the last year. — Respectfully yours,

Joseph Mikolich.

Op. uredništva. — Žal, da je prišlo prepozno za zadnji petek.

VAŽNO POJASNILO O RAZVOJU SANSa

Chicago, Ill.

Dva urada

Po zaključku eksekutive Slovenskega ameriškega narodnega sveta (SANS) je bil dne 25. januarja v Chicagu odprt administrativni urad. Ta urad bo vodil vse delo v zvezi z upravo Sveta, namreč organiziranje lokalnih podružnic, pobiranje prispevkov za politično akcijo, razmnožitev propagandne literature, zbiranje podatkov o vojnem naporu Amerikancev slovenskega porekla in sploh vse delo, ki spada pod okrilje administracije ali uprave. Politično akcijo za doseg ciljev, katere je začrtal prvi Slovenski narodni kongres, pa vodi politični urad v Washingtonu.

Vsa pošta, ki spada v področje uprave, naj bo naslovljena na:

SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL COUNCIL, 3935 West 26th Street, Chicago, Ill.

Na ta naslov in ime se naj pošiljajo tudi vsi denarni prispevki, namenjeni politični akciji.

Začasni naslov političnega urada pa je:

SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL COUNCIL, c/o Rev. Zakrajšek, 900 7th St., N. W., Washington, D. C.

Na političnega tajnika se naj naslovi vsa korespondenca, ki se tiče političnega dela SANSa.

SANS in JPO sta ločena

Slovenski ameriški narodni svet je ločena in nezávisna organizacija in nima nobene skupnosti s Jugoslovanskim pomožnim odborom — Slovenska Sekcija (JPO-SS). JPO še vedno obstaja in obratuje neodvisno ter nadalje zbira prispevke za slovenske vojne sirote. Pomijte razliko: SANS izvaja politično akcijo, JPO pa dobrodelno.

Podružnice SANS in finance

Dne 3. februarja je bil priobčen v naših časopisih apel na podporná društva, da postanejo PODRUŽNICE ali POSTOJANKE SANSa. Čim prej organizirate pri svojem društvu podružnico Sveta in prične pobirati STALNE mesečne prispevke od članov, tem hitreje bo prišel administrativni urad uspešno poslovati. Politična akcija je v zvezi v velikim stroški. Vsak član bi se moral zavezati, da bo prispeval gotov znesek mesečno ali letno v ta namen. Komur je pri srcu politična bodočnost trpečega in umirajočega slovenskega naroda v nesrečni stari domovini, ta bi moral takoj priskočiti tem trpinom na pomoč in po svoji najboljši moči prispevati v fond SANS. Vsak član naj prispeva vsaj EN DOLAR na leto! Slovenski narod bo neizmerno hvaležen za vsak cent, ki ga boste obrnili v ta namen. Pričnite takoj, še ta mesec! Izročite denar svojemu društvenemu tajniku, da ga odpremi v naš urad, ali pa pošljite vsoto sami naravnost na naslov SANS v Chicagu.

Delegatom in delegatnjam kongresa, pozor!

Mnogo vas je, ki ob času registriranja v avditoriju Slovenskega narodnega doma v Clevelandu NISTE NAVEDLI SVOJEGA NASLOVA. Neobhodno potrebno je, da ima administrativni urad pravilne naslove vseh prijavljenih delegatov. Prosimo, da nam sporočite v pismu ali na karti svoje ime in naslov. Če ste v dvom, ali ste navedli svoj naslov ali ne, nam javite vseeno. Prosimo, da to storite takoj! Naslovite pisma in karte na administrativni urad SANS v Chicagu.

Glede zakaslosti

Tu in tam se pojavljajo vprašanja, čemu se delo SANSa tako počasi razvija. Vzrokov za kritiko je vedno dovolj. In ravnotak je tudi dovolj izgovorov. SANS je vršil svoje delo takoj po zaključku prvega Slovenskega kongresa. Bilo pa je to zgolj organizatorično delo in priprave za ustanovitev živega telesa, ki naj bi efektivno vršilo delo, ki mu ga je naložil narodni mandat. Pojavile pa so se vmes gotove tehtne zapreke, resni problemi, o katerih se na kongresu še nismo mislili. Vse te je bilo treba prej premisliti, predno je mogel SANS javno nastopiti. Ena zaprek je bila bolezen predsednika, katerega je čakalo veliko dela. Še resnejši problem je nastajal v dejstvu, da je za praktične svrhe bilo neizogibno potrebno imeti DVA-URADA (političnega v Washingtonu, administrativnega v Chicagu), torej tudi dve osebi. Rednemu tajniku Rev. Zakrajšku je bilo oddeleženo politično delo, za nadzorstvo administrativnega urada pa je bil izbran zapisničar Mirko G. Kuhel. Te spremembe in ureditve obeh uradov, poleg VPRAŠANJA FI-NANC, vse to je naše delo zaviralo. Glavne zapreke so se zdaj odstranjene. Drugo je odvisno od našega naroda, predvsem — finančno vprašanje.

Ta problem, bratje in sestre, je vaš problem! Če ga pravilno ne rešite, tedaj vse kongresne resolucije ne bodo veliko pomenile. SANS je trdno prepričan, da bo slovenski življenjski v Ameriki krepko podpril politično akcijo, ki naj doprineše zaslužnemu slovenskemu narodu v Evropi svobodo, bratsko združenje in demokracijo formo vlade.

Mirko G. Kuhel, pomožni tajnik SANSa.

SOLZNA IN KRVAVA

Zdaj postala ta označba je prava, Da svet je dolina solzna in krvava. Morju solza, v katerem svet se topi, Pridružilo se je še morje krvi.

Namesto luči, miru in sreče, Prepohl je svet teme, boja, nesreče.

Sodobni je človek spremenil se v zverino, Spremenil zemljo v krvavo dolino.

O, da prišel bi svet do spoznanja, Da le to vodi ga do krvavega klanja, Ker Boga več ne posluša In brez njega vse sam si poskuša.

In kadar svet to zmoto spozna, Tedaj bo konec njegovega gorja. Prejel vso pomoč bo od neba In nobene več reči ne bo treba.

Rajmir.

DOGODBICE

Pod Hellmesbergerjem so imeli pevci in pevke na dunajski operi kaj težko stališče. Mož jih je neprestano pikal s svojim strupenim jezikom. Pevka Widlova je bila zaročena s plesalcem Peaujem in ko je Hellmesberger izvedel za to, ji je dejal: "Gospodična, odsvetujem vam to zvezo, kajti otroci iz vajinega zakona bodo "povidli".

K Hufelandu je prišla dama, ki se je strašno bala bacilov, dravnik jo je natančno preiskal, pa ni ničesar našel. Vse je bila domišljija. Tedaj ga je dama naprosila za dober nasvet, kako bi se najbolje obvarovala bacilov. Hufeland je menil: "Pljuča je treba napihniti, to je smrt bacilov." — "Kako pa bacilom pljuča napihnete?" je vprašala dama.

V začetku svetovne vojne so stali Nemci že blizu Pariza. Vsi veljaki, državni predsednik, senatorji in poslanci so menili, da je bolje, če se odtegnejo nemški topovom, preden bi bilo prepozno. Samo Clemenceauja ni mogel nihče prepričati, da bi utekel. Ko so ga vprašali, da li se smatra za boljše, da bi zapustil Pariz, je odgovoril: "Gotovo, tu smo namreč še predaleč od fronte!"

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki.

Naj počivata v miru!

Ely, Minn. — Dne 16. jan. je bila pokopana iz cerkve sv. Antona Mrs. Joseph Lobe, Sr., stara 58 let. Pogrebne obrede so opravili Rev. F. J. Mihelič. Pokojna zapušča moža, 6 sinov, 3 hčere, 3 sestre in enega brata.

Aurora, Minn. — Dne 22. jan. je bil iz cerkve Holy Rosary pokopan John Krall, ki zapušča ženo in družino v Jugoslaviji.

Ne more več čakati

Cleveland, O. — Mala Miss Veronika Smrekar, 14602 Lake Shore Blvd., stara štiri leta in pol, je večkrat prosila svojo mamo, naj jo pošlje v šolo, mama pa ji je rekla, da bo to prišlo, ko bo malo večja. Ko se je zadnjič mama vrnila iz prodajalne, male Veronike ni bilo nikjer. Policaji in sosede so pomagali iskati otroka po vseh bližnjih cestah, pa brez uspeha.

Ko je mama odšla v trgovino, je Veronika odločila, da je že zadosti velika. Hitro se je oblekla in jo popihala v bližnjo šolo sv. Jeronima, kjer je prav zadovoljno sedela med drugimi otroci v otroškem vrtcu, medtem ko jo je zunaj vse iskalo v skrajni razburjenosti. V šoli pa so kmalu opazili, da še ni vpisana kot redna učenka, in so jo pripeljali domov.

Dve poroki

Milwaukee, Wis. — V cerkvi sv. Janeza Ev. sta se 9. jan. poročila Miss Josephine Grabner in David Smith. Nevesta je hčerka družine Mr. in Mrs. Luka Grabner, 130 E. Orchard St. V isti cerkvi se bosta v soboto 20. feb. poročila Miss Rose Deželan, 1030 E. 11 St., in Ervin Vodnik.

Šest bratov vojakov

L'Anse, Mich. — Rojak John Testen, ki biva na farmi poldrugo miljo od naselbine, ima šest sinov v službi strica Sama, doma so pa še trije sinovi.

Padli za domovino

St. Louis, Mo. — Nekje v zapadni Evropi je padel Frank Kozjak, Jr., star 19 let. Bil je saržent pri letalskem oddelku, kamor se je vpisal prostovoljno.

Rauch, Minn. — Nekje na Pacifiku je padel William Vider, star 27 let in neoženjen. Služil je pri infanteriji. Na fronti je bil kakih osem mesecev.

Cherokee, Kans. — V bojih na Pacifiku je padel Louis Zupančič, star 25 let. V zapadni Evropi pa je padel Anton G. Potočan.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi beró novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovincu".

TARZAN (639) ODSLOVLJENI

"Vzemimo Tarzana," je svetoval neki mornar; "on je močan in bo veslal. Kadar ga bo ne bomo potrebovali, se ga lahko iznebimo!"

Ostali so ga prekricali. Tedaj pa zavpije Tarzan: "Ženske in otroci napač, vi šakali!"

Neka ženska je prišla visoko držeč otroka. "Jaz ostane na ladji, saj mo otroka mi rešite," je prosila.

"Nazaj!" je vpil Scarg; "mi se ne bomo ubijali z otroci, ampak bomo rešili lastno kožo!"

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk:
TEDENSKI KOLEDAR

14. Nedelja — 6. po razgl. Gosp.
15. Ponedeljek — Efreu.
16. Torek — Julijana.
17. Sreda — Silvin.
18. Četrtek — Simeon.
19. Petek — Konrad.
20. Sobota — Vilfrik.

DRUGA NEDELJA V FEBRUARJU

"Jaz sem A in O, začetek in konec, govori Gospod, kateri je in je bil in bode, Vsemogočni (Skr. Razod. 1,8)".

Strah pomeni skrb, ako je strah pravičen. In le o takem pravem in pravičnem strahu je govor. Skrbeti te mora. Kaj naj te skrbi? Res da ne veš, ali si ljubezni ali srda vreden. To pa je vse drugačna skrb. Prav nič te ne sme skrbeti radi ljubezni božje, ljubezni Boga do tebe, to skrb lahko popolnoma odložiš, to ni tvoja zadeva. Vsa skrb pa mora obrniti do ljubezni do samega sebe. Za to ljubezen te mora skrbeti in za samega sebe moraš biti v neprestanih skrbih. Tudi ta skrb mora biti pravilna, ne le duhomorna skrb, ki tlači. Vsa skrb te mora dvigati, da prideš do pravih krščanskih ljubezni do samega sebe.

Nihče se še ni pogubil, ker mu je morda manjkalo ljubezni od strani Boga. Tako pomanjkanje bi bilo enako na sebi prav nemogoče, ker bi ne-

kaj manjkalo na strani Boga, kar je povsem izključeno. Kdor se je pogubil in se bo pogubil, je zapadel temu pogubljenju, ker mu je manjkalo prave ljubezni do sebe, ker mu je nedostojalo resne skrbi za se in za lastno večno izveščanje. Le to te mora skrbeti, vsaka druga skrb je nepotrebna, bi te le motila in ovirala.

Premisli in preudari. Prvič te je Bog ustvaril in te že ljubil, ko tebe niti ni bilo. Skoro da nezapodljivo. Ko si potem prišel v nevarnost, je Bog podvojil svojo ljubezen do tebe, ker le ljubezen te je rešila in odrešila. Isti Bog ni prizanesel svojemu lastnemu življenju, je preli za te svojo dragoceno kri, da bi bilo te prizanešeno. In ti naj bi bil zdaj v skrbih? Božje Srce je bilo prebodeno za te, nič naj te ne skrbi, skrbeti te pa mora, da samega sebe ljubiš, ker Srce božje to od tebe pričakuje. Ako prav poskrbiš za to skrb, bo za vse poskrbljeno.

BARAGOV SVETILNIK

Promotor.

Baraga spregovoril na radio.

Tega pa res ne verjamete. Kdaj, kje, odkod? Saj je ravno pred par tedni minilo 75 let, odkar je Baraga za vedno zatisnil zemeljske oči — v tistih časih pa ni svet niti sanjal o kakem radiu in govorjenju na radijske "valove" ... Tako in podobno ugovarjate.

Čakajte, da se beseda unese! Saj nisem rekel, da je takrat govoril. Bilo je v noči od 31. januarja na 1. februar letos, torej pred dobrim tednom, če se računa od tistega dne, ko vi tole berete. Govoril je kmalu po polnoči, skoraj takoj, ko je napočil februar. Govoril je naravnost iz nebes, torej na nebeški radio. Slišal je pa menda samo "Promotor" in zato je njegova naloga in dolžnost, da napiše v Svetilnik, kaj je bila vsebina Baragovega govora. Torej zdaj berite in vzemite na znanje:

Dragi moji slovenski Amerikanci: —

Spregovoril vam bo nekaj besed v svojem imenu, pa tudi v imenu mojega velikega prijatelja, škofa Antona Martina Slomška. Rada sva se imela na svetu, še bolj rada se imava v nebesih. Pa za sedaj bi vas rada spomnila le ne to, da sva v svojem življenju na zemlji zelo mnogo pisala in dajala svoje misli in knjige in liste. Še zdaj nekaj upoštevajte najino pisateljsko delo doli na zemlji in prav imate. Ko sva bila na svetu, se sicer nisva rada postavljala s svojim pisateljskim delovanjem, bahala se pa celo nisva. Ampak zdaj tu v nebesih ni več nevarnosti, da bi se naju polotil kak grd napuh, zato omenjava tudi to reč.

Ko sva pa pisala in pisale, sva seveda iz vsega srca želela, da bi narod bral najine spise in se na ta način duhovno in častno vzgajal. To je bil najin namen in taka je bila najina želja vsakokrat, ko sva vzela pero v svojo de-

šno roko in sva sestavljala svoje članke, knjige in spise. Res je bilo tako, da je narod zajel iz najin spisov mnogo mnogo koristi — naj bo za vse to hvala in čast večnemu Bogu!

Vprašali boste morebiti, dragi slovenski Amerikanci, zakaj in čemu sem začel jaz, vaš prijatelj Friderik Baraga, svoj današnji radio govor s to pisateljsko zadevo v zvezi z menoj in mojim prijateljem Slomškom. Takoj vam bom povedal, zakaj sem to storil.

Vidite, danes se pričinja mesec februar, ki je pri vas v Ameriki razglašen za mesec katoliškega tiska. Take reči vem tudi mi v nebesih in se jih veselimo. Posebno se jih veselimo taki nebeški prebivalci, ki smo nekoč na zemlji sami sodelovali pri katoliškem tisku. Zato se ne boste čudili, če sva se domenila, da vam bova napravila poseben govor po nebeskem radiu takoj ob začetku tega meseca. Najprej sva mislila, da bi vsak nekaj spregovorila, pa je odločil moj prijatelj Slomšek, da naj vseh 15 minut jaz porabim. Dejal je: Ti si starejši in tebe Amerikanci mnogo bolj poznajo. Tako sem se vdal in vam samo toliko povem, da govorim tudi v Slomškovem imenu in da vam tudi on naroča vse tisto, kar slišite v mojem priporočilu.

Kakšno je to moje priporočilo? Na srce vam polagam, dragi rojaki Amerikanci, da čuvajte svoj katoliški tisk kot punčico svojega očesa! Glejte na to, da vaš katoliški tisk ne bo prav nič nazadoval, da ne bo izgubljal na številu svojih naročnikov, da ne bo prinašal stvari, ki niso v skladu s katoliškim prepričanjem, da bo gledal, da bo zares vseskozi služil božjim namenom in širjenju ene same resnice, ki je in ostane — Bog!

Zdaj nimate prav res nobene izgovora. Denarja vam ne manjka, saj služite velike

NOSAČI ZA FRONTO

Ameriška armada najema na Novi Guineji domačine za prenašanje raznega blaga. Na sliki vidimo štiri domačine, ki nosijo dragocen tovor, namreč izsušeno kri, ki jo je nabral Rdeči križ od Amerikancev in ki se rabi za transfuzije.

svote in dobivate močne čeke. To tudi veste, da ni nikjer na svetu dandanes toliko svobodnega slovenskega tiska kot ravno pri vas v Ameriki. Posebno to veste, da v naši skupni rojstni domovini preganjajo slovenski tisk tisočletni sovražniki našega naroda. Morda celo to veste, da tam v naši ljubi Sloveniji kljub najhujšemu preganjanju in kljub najstrašnejšemu pomanjkanju še vedno izhajajo takozvani "podzemeljski listi", mesečniki in tedniki, in na skrivnem širijo slovensko besedo, pa tudi slovenske ideje, ki so in morajo biti obenem katoliške ideje. Če tam zmorejo take velike reči, dasiravno so ljudje lačni in napol nagli, čeravno imajo prazne želodce in prazne žepke, četudi preži nanje sovražno krogla za vsako branje takih "nepostavnih" časopisov — ali ni silno žalostno, če mora kak vaš list ali časnik tožiti v teh dneh, da komaj še shaja in izhaja, da je od vas odvisno, če bo še mogel obstati, in je primoran apelirati na vašo narodno in katoliško zavest: Podprite me!

Dragi rojaki, v tem mesecu podprite svoj katoliški tisk tako krepko, da ne bo nobenega povoda za tako tarnanje! Vsi ponovite svojo naročnino! Vsi nabirajte novih naročnikov. Seveda pravite, da je to silno težka stvar. Skušate tolažiti svojo skrhano katoliško vest z izgovorom, da Ameriška Slovenija umira in da mladi ne čitajo slovenskih listov. To je kolikor toliko res, toda jaz vem, da že leta in leta tako tožite, pa ste vendar še živi. Še precej bolj ste živi kot ste bili pred desetimi leti. To pa tudi veste z menoj in Slomškom vred, da je še vedno veliko katoličanov med vami, ki nimajo toliko izpiljene in izči-

ščene vesti, da bi videli za eno svojo veliko krščansko dolžnost: Podpirati in brati, naročati in razširjati pri vsakem koraku — katoliški tisk!

Morda pravite: Saj imam "Zarjo", ni mi treba še "Ave Marije" ali celo Amerikanskega Slovenca. Zopet drug pravi: Imam Ave Marijo, ni mi treba naročati Novi Svet. In tretji: Imam Glasilo, denar za Ameriško Domovino bi bil preč vržen. Četrti: Imam neutralen list, ki ni nič slabši od katoliških, ta mi kar zadostuje in mi ni treba drugih. Vidite, rojaki, vse tako govorjenje je samo pomanjkanje smisla za skupnost, za katoliško občestvo. To je toliko kot če bi jaz rekel Slomšku: Ti si Stajerc in malo Korošca je tudi v tebi, jaz sem pa Kranjc in se zanimam samo za kranjske reči. Ali če bi Slomšek meni tako govoril ... Vsi se moramo z vsem srcem zanimati za vse in ohraniti po najboljših močeh pri življenju vse, kar je res našega. Že samo slovenstvo nam to nalaga, še bolj pa katoličanstvo. So nekateri listi med vami, ki vas prav za prav nič ne stanejo, ker vam pridejo radi vašega članstva v tej ali oni organizaciji. Če samo take liste sprejemate, druga pa zametavate, je samo znamenje, da se bojite vsake najmanjše žrtve za katoliški tisk. To ni prav in tega se morate zavedati. Do tega spoznanja vas mora privedi vsaj letošnji mesec februar. Samo malo premislite to reč, pa boste videli, da imam prav. Vesel bom če bo moja beseda naravnost iz nebes kaj pripomogla k temu. Pozdrav vsem od mene in škofa Antona Martina Slomška. Vaš v Gospodu: Friderik Baraga.

NEMCIJA POD NACIJI

(Nove knjige — Ocenjuje Stephen Pearce)

Podrobno sliko o posledicah vojne na nacistično Nemčijo, odkar je začelo bojevanje na vzhodni fronti, nam podaja knjiga "Zadnji vlak iz Berlina" ("Last Train from Berlin"), ki jo se spisal Howard K. Smith. On je bil poročevalec v Berlinu za Columbia Broadcasting System in je bil zadnji ameriški korespondent, ki je zapustil Nemčijo, kajti prestopil je mejo v Švico dne 7. decembra 1941.

Dne 9. oktobra 1941 je Mr. Smith bil prisoten, ko se je Dr. Otto Dietrich, tiskovni načelnik za Hitlerja, povrnil v Berlin in naznanil popolno vničenje ruskih vojsk. Ko so pa ljudje videli, kako se je jim Propagandno ministerstvo naglalo o napredovanju ruske kampanje, je njihova morala "padla v črn prepad, iz katerega ni vstajenja razun vsled popolne, končne, odločne vojaške zmage v vojni". Ljudje je začeli godrnjati, produkcija je pojemala, Gestapo je podvojil svojo berlinsko garnizijo in aretacije so se potrojile.

Prvih pet mesecev vojne na Ruskem stane, kakor trdi pisatelj, nemške prebivalce štiri petine njihove tedenske racije. Naciji niso sicer znižali uradnih racij, enostavno so mesarne in restavracije dobivale manj mesa. Tedaj, ko je pisatelj zapustil Nemčijo, mogel je pošteno poročati, da so bili ljudje podhranjeni. Civilne bolnišnice so bile prenapolnjene; daljše ure in nižane mezde so še bolj shušale položaj. V nekaterih industrijah na zasedenih ozemljih je produkcija padla celo za 50 odstotkov, enostavno vsled slabe hrane in splošne demoralizacije. Na primer, produkcija lokomotiv s strani vseh industrij pod nemško kontrolo — nemških, francoskih in belgijskih tovarn — je padla na 1,400 na leto. Ako pomislimo, da približno 4,000 istih je bilo zgub-

ljenih tekom prvih šestih mesecev vojskovanja na Ruskem, to je bilo enako produkciji treh let.

Nacistična država je po mnenju pisatelja kar prenehala služiti potrebam celim 90 odstotkom nemškega prebivalstva. L. 1935, ko je Hitler zavladal, bil je ozko spojen z obširnimi delom prebivalstva. Ljudje so sedaj spoznali, da to ni bila nikaka revolucija, marveč oblika kapitalizma z nialone fevdalističnimi zaščitami v korist bogatašev. Ustanovili so eno izmed najbolj obvarovanih plutokracij, ki jih je kak narod kedaj videl, do čim male tovarne in male industrije so poginjale kot muhe.

Tri ločene skupine so bile v čim dalje večji opoziciji proti nacističnemu programu. Komunisti, ki znašajo morda le par tisoč pristašev, ki so pa neorganizirani, brez orožja in jako prestrašeni vsled postopanja z bolj aktivnimi tovariši. Potem pride cerkev, zlasti katoliška cerkev, kajti "korenine vere so globoko v zavesti mnogo večjega števila prebivalstva kot one kateregasi bodi političnega prepričanja, ki je nastalo tekom zadnjega stoletja." Konservativna pruska vojaška kasta je tretji element nezadovoljstva in potencialnega upora.

Nemško ljudstvo pa se ne bo uprlo, razun ako bo imelo nekaj, za kar na se upre. Razun ako jim ponudimo vlogo v povojnem svetu, nimamo nikakega mogočnosti, da bi jih pridobili na svojo stran. Mr. Smith nam nujno nasvetuje, naj naznamo svoje vojne svrhe tako odločno in jasno, kakor je mogoče, ne le našemu samsemu ljudstvu, ampak tudi nemškemu. Ako tega ne storimo, bo po njegovem mnenju vojna trajala nepotrebno dolg čas in Nemci se bodo borili z drznim duhom ljudi, ki nimajo izgubiti absolutno nič drugega kot svoje življenje.

TO IN ONO

MALO ZNANA DEJSTVA

Angola, portugalska kolonija, ki leži ob zapadni obali Afrike južno od kolonije Congo, je dvanaestkrat tako velika, kakor evropska Portugalska. Ima 4 milijone prebivalcev; od teh je kakih 50,000 — ali eden med osmimi — katoličanov.

Ko je Giovanni de Verrazano prijadral v Newyorški zaliv leta 1524 kot katoliški poslanik francoskega kralja, je bil prvi beli človek, ki je videl kraj, kjer sedaj stoji mesto New York. Sedaj imenovano reko Hudson je takrat krstil za reko sv. Antona.

Gregorijanske maše so ne pretrgana vrsta 30 maš, ki so opravljene 30 dni zaporedoma za dušo ene in iste imenovane pokojne osebe.

Čeprav so bili katoličani prvi naseljenci v Ameriki na mnogih krajih, so vendar malo kasneje drugoverci dobili premoč v vzhodnih kolonijah in so katoličane zagrizeno preganjali. Tako je kolonija So. Carolina leta 1697 dovolila versko prostost vsem drugim, samo "papistom" ne.

Med državami naše unije je Illinois na tretjem mestu glede števila katoličanov v sorazmerju s celotnim prebivalstvom. Illinois šteje 7,897,241 prebivalcev. Med temi je 1,910,176 katolikov — torej nekako ena četrtina.

DRUŠTVO SV. VIDA

št. 25, KSKJ.
CLEVELAND, OHIO

Odbor za leto 1942:

Predsednik: Anton Strlna;
Tajnik: Jos. J. Nemanich,
1145 East 74th Street
Blagajnik: Louis Krajc.

Društvo zbiruje vsako prvo nedeljo v mesecu v spodnjih prostorih stare šole sv. Vida ob 1:30 popoldne. Asement se prične pobirati ob 1:00. Na domu tajnika pa vsakega 10. in 25. v mesecu. V društvo se sprejemajo katoličani od 16. do 60. leta v odrasli doletki; v mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Pristopite k DR. SV. JOZEFA,

št. 53, K. S. K. J.

V WAUKEGAN, ILL.

Na razpolago imate razne vrste zavarovalnice. — Člani se sprejemajo od 16. do 55. leta.

FRANK JERINA, predsednik,
JOSEPH ZORC, tajnik,
1045 Wadsworth Ave.,
No. Chicago, Ill.
ANTON BESPALC, SR., blag.

Poročajte takoj o vseh dogodkih v "A. S.", ki se dogode v vaši naselbini!

Michael Trinko in Sinovi PLASTERING AND PATCHING CONTRACTORS

Pleskarji in popravilci ometa in sten.

2114 W. 23rd Place, Chicago

Telefon Canal 1090

Kadar imate za oddati kako pleskarsko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskarska dela jamčimo.

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Cenal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 166, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo zbiruje vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako še niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste še prestari.

V društvo se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelci pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik John Pesdire, 14904 Pepper Avenue,
Tajnik Louis Simentec, 799 East 155th Street,
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Perma, dr. Stasny in dr. Opaškar.

RAZPIS SLUŽBE

Razpisana je stalna služba pomožnega urednika pri listu "AMERIKANSKEMU SLOVENCU". Oseba mora biti večja slovenščine in angleščine. Na starost se ne ozira, dokler je oseba sposobna za službo. Priglasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto.

Prijave se bo sprejemalo do 22. februarja 1943 in je iste poslati na:

UPRAVO TISKOVNE DRUŽBE EDINOST

1849 West Cermak Rd. Chicago, Illinois

Zgodba o povišanju

Spisal Stanko Bor.

Strmel je torej v to sijajno razsvetljeno in bleščeče okno, strmel, strmel in pozabil, da hite mimo njega ljudje, da jim je napoti, da noče nihče stopiti s trotoarja v sneg.

Naenkrat se je zadela močna roka ob njega, komolec ga je zadel mimogrede ob rebra — ozrl se je in obstal ko pribit.

Mimo se je gnetla množica na ozkem trotoarju, ali videl ni nikogar razen tistega, ki se ga je po vsej priliki in po vsem videzu dotaknil mimogrede s komolcem. Šel je z množico naprej in se ni ozrl nazaj — ali bil je njegov strogi stotnik.

In on mu ni salutiral, ga je prezrl! ... Res je hitel potem po povprečni ulici in potem nazaj, da je še enkrat srečal stotnika in mu salutiral kakor še nikoli — ali ... ali pregrešek s tem ni bil opran in krivda je vzbujala sedaj z vso silo in vsemi očitki v njegovem srcu in mu ni obetala nič dobrega ... Ni povedal nikomur o krivdi, ker stareji vojaki bi se smejali strahopetnim novincem, morda bi se pa našel celo kateri, ki bi raznesel vest naprej — in ... Obdržal je zase in se tolažil, da ga stotnik ni videl v obraz in ga ni spoznal. Ali kaj uide strogemu stotniku!

Vrsta se je manjšala hitro, hitro, prehitro. Nemir je rasel. Eden, dva, trije samo še pred njim ... dva, samo še ... eden ... in še ta gre ... Štej korake; Eden, dva, tri, štiri ...

Zdaj!
Janeza je še enkrat spreletelo kakor temna senca in grozeč oblak, nato je izstopil z levo nogo. Na licih ga je pekla goreča rdečica, srce mu je bilo burno, burno. Zdaj, zdaj se odloči! Spozna te, da si bil ti tisti, ki si tako hribovsko in kmečko in okorno zapiral pot mimogredočim in bulil v tisto razsvetljeno okno, da se te je moral zadeti s komolcem in te opomniti, da to ne gre pri takem navalu ljudi, spozna te in te kaznuje, ker si ga vkljub vsakodnevnemu opominjanju in zabičevanju prezrl in mu nisi salutiral. Kaznovan boš, prvič kaznovan in s tem slabo zapisan pri stotniku.

Zdaj, zdaj se odloči!
Zavest krivde je povzročila, da se je Janez potrudil, kolikor je mogel, in napel sleherno žilico, da pokaže, da zna vseeno defilirati kakor malokdo, četudi se je večeraj pregrešil, in da mora biti stotnik uverjen, da vseeno kaj zna, čeravno se je pregrešil. In zravnal je svoje telo v pozor, da je bilo ravno ko vitka topola, vzbočil prsi, da ga je bilo lepo pogledati, privzdignil glavo, jo v hipu okrenil, kakor blisk naglo je zletela desna roka h kapi, nogo so pa delale korak, kakor je predpisano.

"Bravo, tako se mora defilirati!" je začul Janez.

"Če se ne norčuje?" je pomislil v hipu in okrenil zopet glavo in spustil roko od kape in se hotel priklopiti vrsti na levi.

"Stopi sem!" mu je pokazal stotnik z roko.

"Me že ima!" je bridko in tesno zaskelilo Janeza. Kaznovan bo — oče mu je bil tudi vojak, celo v vojski je bil v Bosni, a kakor je vedno in ob vsaki priliki s ponosom povdarjal, kaznovan ni bil nikoli. Njegov sin bo pa prvo leto, prvega pol leta, da, prve mesece kaznovan.

Samo še par jih je imelo defilirati, hitro so dokončali, in stotnik se je obrnil k Janezu.

"Vsakemu kakor zasluži ..."

Janeza je stisnilo pri srcu.

"Ti služiš šele prvo leto cesarja, šele tretji mesec ..."

"... pa bom že kaznovan ... je mislil Janez.

"... pa defiliraj boljše ko nekateri, ki služijo tretje leto! Vsakemu kakor zasluži! Bi šel rad za Božič na dopust domov?"

Šele sedaj je Janez zapazil, da ni na stotnikovem obrazu tistega običajnega izraza strogosti. Kakor majo solnce mu je naenkrat posijalo v srce.

"Pravijo, da ne morem iti, ker sem novinec!" je rekel.

"Kdo pravi? Ravno zato pa, da pokažem, da vem ceniti trud in ga plačati! Eden starejših ne bo šel na dopust, ti pa pojdeš! Ali bi šel rad?"

"O, pa kako rad, gospod stotnik!"

"Le potrudil se še za naprej! — Prosi za dopust jutri pri raportu! Dobiš ga!"

Kakor da se je zasukal svet in se je naenkrat umaknila ta trda, mrzla zima in izginila v daljne kraje in je v hipu priplula na njeno mesto cvetoča pomlad z zelenjem in cvetjem in petjem in veseljem, je bilo Janezu.

Stotnik je govoril še nekaj vojakom, omenil njegovo ime, poročnik je prečital dnevno povelje — a Janez Hudoklin ni ničesar razumel, ničesar slišal, tako ga je prevzelo veselje in radost.

Tako naenkrat se je preobrnilo! Tako naenkrat je zbežal strah in skrb in nastopilo to neizmerno veselje! Domov, domov pojde! Lepe božične praznike doma in sve-ti večer bo doma obhajal! Niti v sanjah se ni drznil misliti, da bi bil te božične praz-nike doma! Prvo leto — in doma! Kaj so vse že pravili in koliko časa se razgovar-jali starejši vojaki, kako bo doma, in se pripravljali za domov! Žalostni in otožni in s težkim srcem so jih poslušali novinci, prvoletniki — brez nade na dopust, brez najmanjše nade! Ah, in on gre ... on gre!

Hudoklinov Janez bi vriskal, tako je bil vesel.

II.

Hudoklinov Janez bi vriskal, tako je bil vesel! Kar vedel ni v začetku, kaj bi začel, kako dal duška svojemu neizmernemu veselju. Videl je zavistne poglede novincev, prvoletnikov, čul njihove opazke: "Srečo ima ...", čutil zavistne poglede in nevošč-ljive poglede starejših vojakov, ki ali niso imeli nade na dopust, ali so pa imeli nado, pa so vedeli, da eden od njih ne bo imel dopusta samo zaradi Hudoklina. Zakaj samo določeno število jih gre od stotnije na dopust za praznike, drugi morajo ostati in se tolažiti z boljšimi časi ali z dopustom o Veliki noči. In eden starejših bo se moral umakniti in ostati v vojašnici zaradi Hudoklina, prvoletnika. In vsak se je bal, da ne bi njega zadelo. In nevoščljivi so mu bili in se jezili na te prvoletnike, ki se tako silijo v ospredje.

Čutil je zavistne in nevoščljive poglede in čul zavistne besede, pa se ni menil zanje. Hotel je samo dati duška svojemu veselju. Niti v sobo ni stopil za drugimi, še na svojo borno večerjo — črno kavo — je pozabil in ni hitel za drugimi proti kuhinji, tako ga je prevzelo veselje.

(Dalje prih.)

GEN. EISENHOWER STROG NAPRAM ČASTNIKOM
Alžir. — General Eisenhower je izdal ameriškim častnikom, ki so pod njegovim poveljstvom, opozorilo, da imajo ves svoj napor usmeriti v dosego zmage in se vzdržati vsega, kar bi utegnili v tem oziru škodovati. Tako je pod strogo kaznijo prepovedal častnikom, izražati kako neupravičeno kritiko napram kakemu zavezniku, a obenem jih je opozoril tudi, da ne bo tr-

pel prekomernega pitja, zanikarnosti v obleki ali pa ne-rednosti v barakah.

BE 100%
WITH YOUR

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam
in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki ... Posluje že 48. leto.
Članstvo: 38,000. Premoženje: \$5,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštini in nadsolventni podporni organizaciji, KRANJSKO SLO-VENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organi-zacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

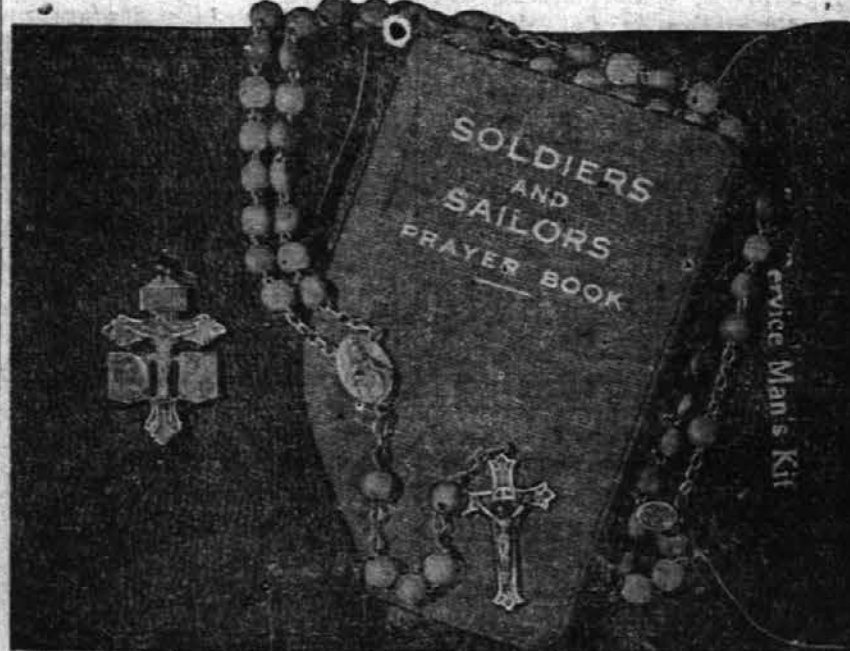
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

NAJLEPŠE DARILO

in najlepši spomin za sina, moža, prijatelja ali sorod-nika, ki odhaja k vojakom je lep molitvenik ali rožni-venec. Naši naročniki lahko dobijo pri nas nekaj takih praktičnih predmetov.

Ti predmeti za vojakove so:

VOJAŠKI MOLITVENIK Z ROŽNIM VENCEM

v lepem ovitku, ki je trpežno narejen in se zgane skupaj, kakor denarnica, da jo vojak lahko nosi v malem žepu vedno pri sebi. Knji-žica vsebuje najpotrebnejše mašne in druge molitve. Tako ima vo-jak vedno pri sebi praktičen molitvenik v angle-ščini in vse kar mu potreba. Ta sestav stane s poštnino vred

\$1.50

"My Companion"
"MOJ TOVARIŠ"

V malem usnjatem ovitku ki se zapne, kot mala denarnica, in jo ima vojak lahko vedno pri sebi vsebuje rožni venec, na strani dve svetinjske, ena Presv. Srca Jezusovega, druga Žalostna ma-ti z mrtvim Sinom Zveličarjem. Stane samo

\$1.00

Naročilom je vedno pridjati potrebni znesek in isto naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEC

1849 W. CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

Pisano polje

J. M. Trunk

Bil je Narodni slovenski kongres v Clevelandu. Lepa slika. Poleg duhovnika je se-del, recimo, kak ateist. Čudna prikazen. Sila kole lomi. Ni le gola narodna sila, ki zadene vse brez razlike v naziranju. Kot ljudje smo vsi rdeči pod kožo, naziranje je druga za-deva. Težkoče so, volje ne sme manjkati. Upajmo, da ne bo prehudih težkoč pri Narodnem Svetu.

Sila ali kaj? Tudi med "kle-rikalci" utegne biti nekaj glav, da so požirali, menda pa nihče ni rekel: "Prokl ... ateist", ako je stal poleg nje-ga, pač pa se je slišalo: "Prok-le ... far!" Sila kole lomi, sila pa ne zlomi vedno tiste čudne narave, če se kdo v to čudno naravo zagriže.

To bi bilo iz tabora v tabor, v nasprotni tabor. Kaj pa v lastnem taboru?

Morda je vihal kdo nos, da se vsedejo duhovniki k isti mizi s "svečeniki" materializ-ma. Tudi v klerikalnem, ali vsaj navidezno katoliškem ta-boru se znajdejo taki, ki mi-slijo, da imajo šajn, pa če je kaj šajna, roba ni na pravem mestu, svetnikov je pa sploh malo ali nič. Menda so tam v Clevelandu nekaj pogodrnjali in pomrmrali. To bi bilo ne-kaj težkoč v lastnem taboru. Včasih sta bila dva papeža, še trije so bili nekoč. You see.

Več te robe je v nasprot-nem taboru, ker so se vsedli z duhovniki in klerikalci in na-

zadnjaki in vaticanarji k isti mizi. Sam urednik pri "Pro-sveti" je moral priti z briz-galno in poskropiti, ohladiti vroče glave. Kristan jih dobi med rebra in Cajnkur tudi in še drugi. Vse so baje prodali za skledo leče, izdali vso na-prednost. "Kdor propagira kompromisiranje s klerikaliz-mom, je sam pristaš klerika-lizma in kot tak vedoma ali nevedoma pomaga nasprotni-kom vsake demokracije," ta-ko udarja in goni dolgo litan-jo Peter Bernik, član dr. 1. Sam Molek mora v "Teden-skem svetliniku" škropiti in hladiti, dasi kima Petru Ber-niku, ko prihaja celo s krv-jo in pravi: "Je že res, da je klerikalizem v svojem bi-stvu(?) nedemokratičen in njegova prošlost je marsikje oblika s krvjo ...". You see, too.

Well, "poln težav in poln bridkosti je že začetek-kongresnosti". Da je nastopil Rev. Zakrajšek križev pot, ko je postal tajnik ASS, je sam naj-bolje že naprej vedel. Vsaj pred sodnikom že stoji, biča-nje, s trnjem venčanje in konč-no križanje bo sledilo, you bet, da bo.

Kongres se je vrnil, to je premagano, do Narodnega Sveta je prišlo. Danes je ne-kaj prvih težkoč, drugo pride jutri, ker v lastnih taborih že bliska. Ali narodna sila zlomi tudi to silo? Upajmo vsaj.

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakorinske koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Obenem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in na-ročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in na-črte dajemo na željo brez-plačno.

Čemu plačujete visoke na-jemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon

Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu
3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

"KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI"

je ime zanimivi knjigi, ki jo je
spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga je zanimiva. Vsebuje 207 strani in je vezana v platno. Na lepem v več barvah tiskanem zavitku je znotraj zemljevid Slovenije, kjer je zaznamovano, kje teče okupacijska črta med Italijani in Nemci. Knjiga je zgodovinske važnosti in je dosedaj naj-boljše delo, ki podaja sliko dejanskega položaja v domovini po napadu od strani nazijev in fašistov.

KNJIGA STANE \$2.50

Naroča se pri pisatelju:

REV. K. ZAKRAJŠEK

302 East 72nd Street, New York, N. Y.

SLOVENSTVO V AMERIKI

ne bo legnilo tako hitro, če se bomo ameriški Slovenci zavedali, da imamo v svojem slovenskem tisku tisto silo, ki bo nas držala še dolgo, dolgo skupaj.

"AMERIKANSKI SLOVENEC"

je prvi slovenski list v Ameriki. Čitajmo ga, naročimo ga in podpirajmo ga! Stane leto \$6.00; polletno \$3.00; za Chicago, Kanado in inozemstvo \$7.00 in za pol leta \$3.50. Naslovi:

"AMERIKANSKI SLOVENEC",

1849 W. CERMAK Rd., Chicago, Ill.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.